

ПРИМЕРАК ЗА УЧЕНИКА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ЗАВРШНИ ИСПИТ НА КРАЈУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ТЕСТ

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ОБРАЗАЦ

ИМЕ, ИМЕ ЈЕДНОГ РОДИТЕЉА/ДРУГОГ ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА, ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ БРОЈ УЧЕНИКА

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ОСНОВНА ШКОЛА _____
МЕСТО _____
ОПШТИНА _____

ПОТПИС ДЕЖУРНОГ НАСТАВНИКА

Резултати се могу погледати на порталу **Моја средња школа**: <https://mojasrednjaskola.gov.rs> уносом јединственог идентификационог броја ученика (десетоцифрена шифра ученика). Ради преузимања скенираног теста у пдф формату, у делу где су доступни резултати завршног испита, неопходно је унети јединствену шифру теста.

Јединствена шифра теста: 050620261101

Уколико родитељ / други законски заступник има налог на порталу **Мој есДневник** или има налог на **Порталу за електронску идентификацију eID.gov.rs**, којим приступа порталу **Мој есДневник**, тада, осим увида у резултате завршног испита, на порталу **Моја средња школа** може искористити и неку од следећих електронских услуга: подношење приговора на резултате завршног испита, подношење електронске листе жеља и подношење електронске пријаве за упис у средњу школу.

УПУТСТВО ЗА РАД

- Тест садржи **20** задатака, које треба решити за **120** минута.
- Пиши читко, ћириличким словима, водећи рачуна да твоји одговори буду разумљиви, али и граматички и правописно исправни.
- Када решаваш задатке у којима се од тебе очекује да нешто допишеш, увек користи пуне називе; скраћенице нису дозвољене (нпр. треба писати *именица*, а не *им.*, или *локаџив*, а не *лок.* и слично).
- Попуни тест **плавом хемијском оловком** (током рада можеш да користиш графитну оловку и гумицу).
- Одговор који је написан само графитном, црном хемијском или „пиши-бриши“ оловком неће бити признат.
- У задацима са понуђеним одговорима неће бити признати преправљани одговори.
- У задацима са понуђеним одговорима у којима је само један одговор тачан, добијаш 0 бодова ако поред тачног одговора означиш и неки нетачан.
- Немој ништа уписивати на QR кодове () који се налазе на свакој страни теста.
- Обрати пажњу на то да се задаци разликују по начину на који треба да даш одговор.

У неким задацима изабраћеш тачан одговор тако што ћеш обојити одговарајући кружић. У задацима у којима постоји више тачних одговора потребно је обојити више кружића. Води рачуна о томе да кружић мора бити обојен, јер ће само тако одговор бити признат.

ПРИМЕР ОБОЈЕНИХ КРУЖИЋА
У задатку са једним тачним одговором
Који је главни град Републике Србије? Обој кружић испред тачног одговора.
☐ Нови Сад
☒ Београд
☐ Ншш
☐ Крушевац
У задатку са више тачних одговора
Обој кружиће испред израза чији је збир 5.
☒ 2 + 3
☐ 1 + 2
☒ 4 + 1
☐ 2 + 4
☐ 3 + 5

- Ако завршиш раније, предај тест и тихо изађи.

Желимо ти много успеха на испиту!

**ТЕСТ
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ**

Прочитај текст Маргарете Атвуд о томе како је постала писац и одговори на захтеве.

Како то да сам постала писац? То није нешто што сам очекивала од себе, нити нешто што сам сама одабрала, као што људи бирају да буду адвокати или зубари. Напросто се десило, изненада, 1956. године, док сам прелазила преко фудбалског терена на путу од школе до куће. Саставила сам песму у глави и након што сам је записала, и после тога, знала сам да је писање једина ствар којом желим да се бавим.

Нисам знала да та песма уопште не ваља, али и да сам знала, вероватно не бих марила. Није ме резултат навео да пишем, него то искуство, тај електрицитет. Промена из „неписца“ у писца била је тренутна, као прелаз из досадног чиновника у банци у крволочно чудовиште у лошим филмовима. Свако ко ме је видео могао је да помисли да сам била изложена некој хемикалији или космичком зрачењу које претвара пацове у цинове или чини људе невидљивима.

Нисам имала довољно година да бих била свесна шта ми се догодило. Да сам читала више о животима писаца или да сам ишта знала о њима, прикрила бих срамотну промену која ми се управо десила. Уместо тога, обелоданила сам је пред свима и изазвала шок међу девојкама са којима сам ручала у школској кантини. Након тога, једна од њих ми је рекла како мисли да сам изузетно храбра, да имам петљу, чим сам поделила нешто такво са свима. А истина је заправо да сам само била незналица.

Такође, испоставило се да се морам носити и са негодовањем својих родитеља, чија толеранција на постојање нељудских облика живота као што су гусенице и бубе није обухватала и уметнике. По навици, угризли су се за језик и одлучили да сачекају да прође оно за шта су се надали да је само фаза и упорно су истицали важност посла од ког може да се живи.

Једна мамина пријатељица била је мало ведрија тим поводом. „Баш лепо, драга“, рекла ми је она, „бар ћеш радити од куће.“ (Претпоставила је да ћу се, као и све друге девојке исправног размишљања, и ја некада скрасити. Није била у току са причама о списатељицама које су у том тренутку кружиле.)

Да сам сумњала у улогу коју је требало да испуним, не само као писац већ као жена писац (неправедно осуђена), зафрљачила бих своје наливперо на други крај собе или бих се сакрила иза збуњујућег псеудонима. Или никада не бих дала интервју нити дозволила да моја фотографија осване на корицама књиге. Међутим, била сам премлада да бих знала за такве трикове, а сад је већ прекасно.

У биографијама углавном постоји неки кључни тренутак у раној младости који предвиђа пут будућег уметника, научника или политичара. Дете мора бити отац човека, а ако није, онда ће аутор биографије нешто исећи па залепити како би све испало како треба. Али када се осврнем уназад и видим живот који сам водила док нисам почела да пишем, не успевам да пронађем ништа што би указало на тај необични пут који сам касније одабрала, нити на нешто што се не може наћи у животима већине људи који нису постали писци.

Кад сам објавила своју прву збирку песама у двадесет и шестој години – „праву“ у поређењу са брошуром коју сам сама штампала у подруму свог пријатеља јер је то тад била мода – брат ми је написао: „Честитам на објављивању прве књиге песама. И ја сам то радио кад сам био млађи.“

И можда је то био знак. Имали смо много заједничких жеља кад смо били деца, али је он од својих одустао и нашао нове, а ја нисам.

И ето мене, 1956. године, још у средњој школи, без иједне душе која је делила моје виђење тога шта бих могла или шта је пожељно да радим. Нисам познавала ниједног писца осим своје тетке која је писала дечје приче за недељне школске новине, што мој снобовски млади ум није сматрао писањем. Ниједан писац чије сам књиге прочитала, ниједан који је писао за одрасле, тј. који је писао петпарачку књижевност или књижевна дела, није био жив нити је живео у Канади.

Тад још нисам започела озбиљну потрагу за другима своје врсте како бих их измамила из њихових тамних пећина и тајних скровишта, стога је мој поглед на све то у шеснаестој години живота био поглед као и сваког другог обичног грађанина: видела сам само оно што је било очигледно и видљиво.

1. Колико година је имала ауторка текста када је објавила своју прву збирку песама?

Обој кружић испред тачног одговора.

- шеснаест
- двадесет четири
- двадесет шест
- двадесет девет

2. Обој **кружиће** испред одговарајућих тумачења одломка из есеја Маргарете Атвуд.

- Ауторка се присећа времена када је почињала да пише и жали што није била мудрија на почетку каријере.
- Ауторка је одлучила да се бави писањем охрабрена литерарним остварењима чланова своје породице, у којима је пронашла узоре.
- Ауторка се сећа неразумевања средине на које је наишла када је обелоданила да је постала писац.
- Искуство приликом настанка књижевног дела наликује дејству неке тајанствене силе и буди жељу да постанеш писац.
- Ауторку је мотивисало да се бави писањем то што је могла да ради од куће и да пристојно живи од тог посла.
- На ауторкину одлуку да постане писац, донету у раној младости, пресудно је утицала уметничка вредност прве написане песме.

3. Одреди **врсту** подвучене **речи**.

Била сам премлада да бих знала за такве трикове.

Обој кружић испред тачног одговора.

- именица
- заменица
- придев
- прилог

4. Одреди **службу (функцију)** подвучене **речи**.

Саставила сам песму у глави и онда сам је записала.

Обој кружић испред тачног одговора.

- субјекат
- предикат
- прави објекат
- апозиција

5. Које **гласовне промене** уочаваш када упоредиш облик подвучене речи *моѿао* са обликом *моѿла*?

Свако ко ме је видео могао је да помисли да сам била изложена некој хемикалији.

Обој **кружиће** испред тачних одговора.

- губљење сугласника
- непостојано *a*
- промена *л у о*
- једначење сугласника по звучности
- једначење сугласника по месту творбе

6. Одреди **подврсту** подвучене **речи** у наведеној реченици.

Прву збирку песама штампала сам у подруму свог пријатеља.

Обој кружић испред тачног одговора.

- односна заменица
- присвојна заменица
- описни придев
- присвојни придев
- показна заменица

7. Одреди **облик** подвученог **глагола**.

Баш лепо, драга, бар ћеш радити од куће.

1. Назив глаголског облика: _____

2. Лице: _____

3. Граматички број: _____

8. Одреди **врсту** подвучене **зависне реченице**.

Да сам читала више о животима писаца, прикрила бих промену која ми се управо десила.

Одговор: _____

9. Одреди **значење падежа** подвучене речи.

Не бих желела да моја фотографија осване на корицама књиге.

Значење падежа: _____

10. Прочитај одломак из приповетке Владимира Набокова *Лош дан* и одреди **значење** подвученог глагола.

– Деца су у башти – рекла је госпођа Козлов, пошто су Петар и његова сестра, прошавши кроз неколико пријатно хладних соба, које су мирисале на каранфиле, стигли до веранде, где се окупила група одраслих.

Петар се поздравио са сваким понаособ, снебивајући се и водећи рачуна да грешком не пољуби руку неког мушкарца, као што му се једном десило.

Обој кружић испред значења глагола **снебивати се**.

- устручавати се
- клањати се
- смешкати се
- поносити се
- представљати се

11. Обој кружић испред тачног описа *Мирослављевој јеванђеља*.

- Писано је старословенским језиком на глагољици.
- Писано је српскословенским језиком на глагољици.
- Писано је старословенским језиком на ћирилици.
- Писано је српскословенским језиком на ћирилици.

12. Обој **кружиће** испод оних речи у наведеној реченици које се према правописним правилима пишу **великим почетним словом**.

Недалеко од зајечара, града на истоку србије, налази се гамзиград, археолошко налазиште.

-

13. Обој кружић испред реченице у којој је **речца не** написана према правописним правилима.

- Значење ове речи ми је не познато.
- Непознајем добро крај у којем живим.
- Возачи често не поштују правила саобраћаја.
- Не поштовање саобраћајних правила доводи у неприлику.

14. Обој **кружиће** испред реченица у којима је **запета** употребљена у складу с правописним правилима.

- Мој ујак, мали сеоски трговац често је путовао по свету.
- Пошто је мој ујак имао много књига, одувек сам мислио да је најпааметнији.
- Децо ја ћу мало до Станка, а ви припазите на стоку.
- Вечера, не беше богзна каква: сира, хлеба и по неко парче сланине.
- Кад дођеш, бићемо спремни, тако да неће морати дуго да нас чекају.

15. Обој кружић испред имена аутора дела *Горски вијенац*.

- Вук Стефановић Караџић
- Петар II Петровић Његош
- Војислав Илић
- Владислав Петковић Дис

16. Обој кружић испред назива **књижевног рода** коме припада наведени одломак.

Био један цар па имао три сина. Једном најстарији син пође у лов, па како изиђе иза града, скочи зец иза грма а он за њим, те овамо те онамо док утече зец у једну рекавицу (воденицу), а царев син за њим, кад тамо, а то не био зец него аждаја, па дочека царева сина те га прождере. Кад после тога прође неколико дана а царев син не долази кући, стану се чудити шта би то било да га нема. Онда пође средњи син у лов, па како изиђе иза града, а зец скочи иза грма а царев син за њим, те овамо те онамо док утече зец у ону рекавицу, а царев син за њим, кад тамо, а то не био зец него аждаја, па га дочека те прождере. Кад после тога прође неколико дана а цареви синови не долазе натраг ниједан, забрине се сав двор.

- лирика
- епика
- драма

17. Прочитај одломак из комедије *Покондирена тиква* Јована Стерије Поповића, па одговори на захтев.

МИТАР, ПРЕЂАШЊЕ

МИТАР: Помози бог, Фемо.

ФЕМА: И овај је дошао да ми смради нос (*мејне мараму на нос, ња се окрене ојлегалу*).

МИТАР: Фемо, шта је теби? Шта си се нарогушила као патак?

ФЕМА: Коми фо! Коми фо! Данас имам једну особиту визиту. Јокан, ауфшпонен (*оге*).

МИТАР: Шта је овој мојој сестри! Гди је Евица?

АНЧА: У башти.

МИТАР: Иди је зови (*Анча ојиде*.) Ког врага, ил' је полудела или се чини. Какве су то речи: мико! мико! Канда краве ваби.

ЕВИЦА, МИТАР

МИТАР: Девојко, шта је твојој матери?

ЕВИЦА: Ах, ујо, она канда није при свести, гледајте шта је урадила с кућом.

МИТАР: Ја видим промену, али не знам зашто; та ни шест недеља нема откад ти је отац умро.

ЕВИЦА: Она хоће да је код ње све као код највеће господе. Псује ме и грди што радим, него каже да се накитим па да седим.

МИТАР: О, слута једна, а је ли она седела док је отац био жив? Он се, бог да му душу прости, кињио и живот прекраћивао да вам што више прибави, а гледај ти сад ове, хоће да утамани кућу. А, другојаче ћу ја с њом почети!

ЕВИЦА: Грдила ме и ружила што сам била код вас и што сам радила.

МИТАР: Дашта, и тебе да васпита као што је она? Безобразница, видела оно мало крајцара, па хоће да спири.

ЕВИЦА: Некаква госпођа Сара долази, па је тако учи. Све кажу да нисам воспитана како ваља.

МИТАР: Кад ниси воспитана, а ти ћеш ићи са мном.

ЕВИЦА: Ја не смем, ујо, у вашу кућу улазити.

МИТАР: Зашто?

ЕВИЦА: Запретила ми је страшно, каже да нема брата чизмара.

МИТАР: Шта, та покондирена тиква! А шта јој је отац и муж био, нису ли поштени мајстори били као и ја? Хајде ти са мном, па само нека дође по тебе!

Обој кружић испред тачне тврдње.

- Ујак Митар саветује Евицу да се угледа на мајку.
- Евица поштује мајку и брани њено ново понашање.
- Фема потцењује свог брата јер је обичан чизмар.
- Фема се чудно понаша због туге за покојним мужем.

18. Које **стилске фигуре** уочаваш у наведеним стиховима из песме *Прва љубав* Мирослава Антића?

Прва љубав је провидна
као луткино око,
дрхтава као тишина
која хода на прстима
и прва права чистота
твоје нежности беле.

Обој **кружиће** испред тачних одговора.

- ономатопеја
- контраст
- поређење
- персонификација
- хипербола

19. Прочитај одломак из епске народне песме *Ројсџиво Јанковић Стојана*, па одговори на захтев испод текста. Док читаш, обрати пажњу на понашања јунака.

Кад је Стојан разумио ријечи,
брзо оде двору бијеломе,
заста тамо кићене сватове;
љепо су га свати дочекали:
како с коња, тако за трпезу.
Кад се Стојан вина понапио,
поче Стојан тијо бесједити:
„Браћо моја, кићени сватови,
је ли тестир мало попјевати?“
Говоре му кићени сватови:
„Јесте тестир, делијо незнана!
Јесте тестир, а да зашто није?“
Кличе Стојан танко гласовито:
„Вила гњездо тица ластавица,
вила га је за девет година,
а јутрос га поче да развија;
долети јој сив-зелен соколе
од столице цара честитого,
па јој не да гњездо да развија.“
Том се свати ништа не сјећају,
досјети се љуба Стојанова,
отпусти се од ручна дјевера,
брзо оде на горње чардаке
па дозива сеју Стојанову:
„Заовице, рођена сестрице!

Ето т' брата, господара мога!“
Кад зачула сеја Стојанова,
она стрча доље низ чардаке,
трипут совру очима прегледа
док је брацу лице угледала;
а кад брацу лице угледала,
руке шире, у лице се љубе,
једно друго сузама умива
од радости и од жеље живе.
Ал' говоре кићени сватови:
„Господару, Јанковић Стојане,
а што ћемо ми за наше благо?
Ми смо много истрошили блага
док смо твоју љубу испросили.“
Бесједи им Јанковић Стојане:
„Стан'те, браћо, кићени сватови,
док се мало сестрице нагледам!
Ласно ћемо ми за ваше благо,
ласно ћемо, ако јесмо људи.“
Кад се Стојан сестрице нагледа,
љепо Стојан свате даривао:
ком мараму, ком кошуљу танку,
младожењи рођену сестрицу.
И одоше кићени сватови.

Обој **кружиће** испред одговарајућих тумачења поступака јунака и уметничких особина у наведеном одломку.

- Стојанова суровост према укућанима типично је понашање за једног увређеног и осрамоћеног епског јунака.
- Љубав брата према сестри, честа у епским песмама, у овом одломку је изневерена и прелази у отворени презир.
- Стојанова песма на свадби, на коју долази непозван и неочекивано, с разлогом је упућена и јасна једино његовој љуби.
- Врхунац моралног поступања главног јунака огледа се у његовом човечном односу према сватовима које затиче у дому.
- Лепота приказа сватовских обичаја засенила је величину и вредност поступка главног јунака Стојана Јанковића.

Прочитај одломак из приповетке *Залеји ближњега свога* Ефраима Кишона, па одговори на захтев у **20. задатку**.

У последњих неколико месеци Амир, мој син, уложио је у сличице цео свој џепарац. У његовој соби можете до колена газити по чудима овога света. Ниједну фиоку у кући не можете отворити, а да из ње не искочи бар десетак бронтосаура.

– Сине – питао сам га једном – албум ти је већ препун сличица да више ниједна не може стати у њега. Зашто их онда још купујеш?

– За сваки случај.

Једино што могу у његову одбрану да кажем јесте чињеница да он појма нема зашто их заправо лепи у албум, будући да уопште не чита текст испод њих. О центрифугалној сили зна, на пример, само то да му је његов пријатељ Ники за то дао две рибе сабљарке и два боинга. Чиста превара!

Осим тога, он и краде. Открио сам то једног послеподнева кад сам прилегао да мало одспавам. Случајно сам отворио једно око и ухватио свог риђокосог дечака како завлачи руку у џеп мојих панталона.

– Хеј! – потпуно сам се разбудио. – Шта то радиш?

– Тражим новац – потврди он чињенично стање.

– Никију треба буљоока штука.

– А зашто Ники онда не краде новац од свог оца?

– Не може јер се његов тата љути.

Врло уверљиво, нема шта!

Разговарао сам с преступниковом мајком и закључили смо да се морамо посаветовати с учитељицом. Она је сазвала састанак свих родитеља чија деца сакупљају сличице. Био је то вероватно најмасовнији родитељски састанак у историји нашега школства. Према процени наставничког већа, број сличица у оптицају међу ученицима креће се између три и четири милиона по разреду.

– Можда би требало – предложила је Амирова учитељица – упозорити пореске органе на силну зараду коју остварују издавачи тих албума, што би довело до пада производње. Њен предлог није прошао. Очигледно је и међу присутним родитељима било издавача тих албума.

У свом прилогу дискусији поменуо сам да ми је син почео красти, што је у сали изазвало само подсмех.

– Мој син је прошле недеље извео оружану пљачку – изјави један отац потиштено. – Напао је ножем свога деду само зато што му овај није дао новац за мастодонта.

Неколико родитеља предложило је бојкот индустрије папира, други пак забрану продаје лепила. Један отац набаци да бисмо могли применити *данску методу* која се показала врло успешном: преплавити тржиште сличицама све док их се деца не засите. Тај је предлог и прихваћен.

Сутрадан сам купио код госпође Фриц целу кутију сличица, међу којима „Културу Астека“ и „Леонардову прву летелицу“. Амир је кратким поступком испразнио кутију и за тили час напунио сличицама све доње фиоке ормара. *Данска метода*, чини се, ипак није била делотворна; колико год бих му сличица донео, он би једнако пружао руку и говорио:

– Још!

Наше се дете чак и изгледом изменило: очи му се смањиле, а образи надули. Најбоља супруга на свету тврди да се он претвара у хрчка. О хрчку у енциклопедији пише: *Глогар, изгледом сличан њацову, у образима има џејове у које сирема зрна жишарица, ње њако сивара залиху за зиму.*

Права слика и прилика Амирова!

Јуче сам се затворио у своју собу, померио нешто грчке митологије са столица и сео да прочитам новине, кад се однекуд створи преда мном мој мали хрчак и пружи ми шаку пуну црно-белих сличица. „Чуда света“ добила су конкуренцију – изишао је нови албум „Свет спорта“.

На овом месту завршавам. Ако неко време не будете чули за мене, потражите ме у нашој дневној соби под хрпом јужноамеричких центарфора и европских голмана.

20. Обој **кружиће** испред одговарајућих тумачења која се односе на наведени одломак.

- Дечакова мајка пореди свог сина са хрчком како би што сликовитије објаснила мужу да имају проблем којег он није довољно свестан.
- Приповедач користи хиперболу да би описао својеврсну опседнутост свог детета и друге деце албумима и сличицама.
- Приповедање из позиције дечака доприноси да читаоци боље разумеју проблем који Амир има са прикупљањем сличица.
- Хумор у одломку потиче од силних компликација које настају док се решава један наизглед једноставан проблем – куповина сличица.
- Кроз причу се на духовит начин приказују тешки, суморни и компликовани породични односи, посебно они између деце и родитеља.
- Нагли обрт на крају приче и директно обраћање читаоцу врхунац су приповедачевог духовитог односа према теми.

ПРАЗНА СТРАНА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ИНТЕРНО

ПРИМЕРАК ЗА ШКОЛУ

ЗАЛЕПИТИ ИДЕНТИФИКАЦИОНУ
НАЛЕПНИЦУ

ЗАВРШНИ ИСПИТ НА КРАЈУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ТЕСТ

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ОБРАЗАЦ

ИМЕ, ИМЕ ЈЕДНОГ РОДИТЕЉА/ДРУГОГ ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА, ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ БРОЈ УЧЕНИКА

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ОСНОВНА ШКОЛА _____

МЕСТО _____

ОПШТИНА _____

ПОТПИС ДЕЖУРНОГ НАСТАВНИКА _____